

Erhvervsministeriet
Slotholmsgade 10-12
1216 København

Den 11. april 2023

Dansk Erhvervs høringssvar vedr. EU-Kommissionens forslag vedr. Net Zero Industry Act

Dansk Erhverv takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende Kommissionens forslag om Net Zero Industry Act.

Generelle bemærkninger

Frihandelen er under pres, og de seneste års kriser i form af COVID19-pandemien og krigen i Ukraine har øget behovet for stabile og troværdige leverandører og forsyningskæder.

Det gælder ikke mindst inden for clean tech-industrien, hvor Europas konkurrenceevne er under pres. I USA har Biden-administrationens Inflation Reduction Act fået amerikanerne ind i klimakampen. Det er sket via en massiv satsning på grønne teknologiske løsninger, der nu kan modtage gunstige skattekreditter. Samtidig har kinesiske virksomheder længe underbudt vestlige producenter inden for en række grønne teknologier med massivt statsstøttede nationale virksomheder. Vi risikerer dermed, at investeringer og viden, som vil kunne skabe vækst og grønne jobs inden for EU i stedet rykker andre steder hen.

Det udfordrer Europas grønne industri. Dansk Erhverv støtter derfor op om, at Kommissionen nu har lanceret sit forslag om Net Zero Industry Act, der skal styrke den grønne industri i Europa.

Dansk Erhverv er generelt af den holdning, at der er behov for at trimme og strømline de regulatoriske krav og myndighedstilladelser på tværs af EU. Myndighedstilladelser skal gives hurtigst muligt, og regulering bør udformes sådan, at de administrative omkostninger for erhvervet altid forsøges minimeret.

Derfor er det positivt, at der med forslaget til Net Zero Industry Act sættes klare deadlines for myndighedsgodkendelser for etableringen af nye produktionsfaciliteter for grønne løsninger.

Dansk Erhverv vil i den forbindelse samtidig pointere, at der generelt er behov for, at der sættes klare krav til deadlines og fremdrift på tværs af alle typer af erhvervsrettede myndighedstilladelser. Med forslaget til Net Zero Industry Act sættes der kun krav til myndighedstilladelserne til etablering af produktionsfaciliteter til grønne løsninger. Imidlertid er etableringen af nye VE-anlæg såsom sol og vind også udfordret af lange sagsbehandlingstider. Derfor finder Dansk Erhverv det oplagt, at der også sættes bindende deadlines for myndighedstilladelser til VE-projekter på tværs af EU.

Den danske sektor inden for biosolutions er endnu et eksempel på en branche, der er udfordret af lange og forældede sags- godkendelsestider i EU. Det tager typisk seks til otte år at få godkendt nye produkter i EU, bl.a. biologiskbaserede plantebeskyttelsesmidler, da biosolutions bliver vurderet som en fossil eller kemisk løsning. En godkendelse af nye biologisk baserede produkter kan derimod skaffes i USA på ca. to år. Dansk Erhverv mener derfor, at Net Zero Industry Act bør sikre en mere smidig proces for nye biologisk baserede produkters vej til markedet, og at godkendelserne i EU ikke tager længere tid end tilsvarende processer i lande uden for EU.

Mål om produktionskapacitet

Med forslaget til Net Zero Act foreslår Kommissionen, at der sættes et mål om egenproduktionskapacitet på 40 pct. på en række teknologier, der er nødvendige for at indfri EU's klimamål.

Dansk Erhverv håber, at målet kan anspore til et øget fokus på at forbedre de regulatoriske rammevilkår for producenter af grønne løsninger i EU.

Myndighedsgodkendelser

Dansk Erhverv støtter op om klare krav for myndigheds- og etableringstilladelser til erhvervsrettede aktiviteter på tværs af EU. Det skal modvirke regulatoriske benspænd ift. langsommelig sagsbehandling og manglende fremdrift i myndighedsafgørelser.

Dansk Erhverv støtter derfor op om, at der etableres en one-stop-shop for myndighedsbehandlingen af nye grønne produktionsfaciliteter, jf. forslagets artikel 4. I forlængelse heraf støtter Dansk Erhverv op om, at der sættes krav til myndighederne om, at al relevant information vedr. de administrative processer ved myndighedstilladelsen skal være tilgængelig online, jf. artikel 5.

Ligeledes kan Dansk Erhverv bakke op om, at der sættes klare deadlines for sagsbehandlingstiden ved myndighedstilladelser for nye grønne produktionsfaciliteter, jf. artikel 6. Dog bør det overvejes, om det er hensigtsmæssigt, at der sættes forskellige deadlines afhængig af, om projektet har en årlig produktionskapacitet på over eller under 1 GW. Et sådant (arbitrært) skæringspunkt kan muligvis medføre, at visse projekter vil nedskalere, så de kan opnå den lavere deadline på 12 måneder for produktionsfaciliteter på under 1 GW.

Endelig opfordrer Dansk Erhverv til, at der skabes klarhed om sammenhæng mellem forskellige EU-relateret lovgivning ift. myndighedstilladelser. Herunder bør der skabes større klarhed over overlappende initiativer på tilladelsesbestemmelserne.

Net Zero strategiske projekter

Med forslaget til Net Zero Industry Act åbnes der op for, at projekter, der vurderes at have strategisk vigtighed ift. indfrielsen af EU's klimamål, kan opnå en positiv særbehandling ift. den offentlige sagsbehandling, herunder strammere deadlines for myndighedstilladelser. Dansk Erhverv vil i den forbindelse fremhæve, at muligheden for at skabe sådanne prioriterede projekter ikke må betyde, at arbejdet med at forberede de samlede rammevilkår for erhvervet nedprioriteres. De strategiske projekter må med andre ord ikke medføre, at de "ikke-strategiske-projekter" bliver stillet dårligere.

Herudover er det vigtigt, at vejen til at blive et Net Zero projekt bliver transparent og nem gennemskuelig for ansøgeren. Dansk Erhverv foreslår derfor, at der fremsættes klare kriterier, hvis opfyldelse vil sikre, at en given ansøger kan få tildelt status som Net Zero strategisk projekt.

Det bør i forlængelse heraf sikres, at myndighederne ikke arbitrært kan udvælge, hvilke projekter, der skal have status som Net Zero projekt. En sådan vilkårlig udvælgelse kan underminere den frie konkurrence på det indre marked.

Styrkelse af fangst og lagring af CO₂

Dansk Erhverv mener, at fangst af CO₂ er et vigtigt element for at nå klimaneutralitet. I den sammenhæng vil Dansk Erhverv understrege, at udrulningen af CCS-anlæg så vidt muligt bør være markedsdrevet. Prissignaler i form af en CO₂-afgift og et stærkt kvotesystem, bør således være de afgørende drivere til at udbrede CCS-teknologi på tværs af EU. Med Net Zero Industry Act bliver der opstillet et EU-mål om CO₂-lagerkapaciteten i 2030. Dansk Erhverv pointerer som følge heraf, at en styrkelse af kvotesystemet samt en afgift på CO₂ er mere potente virkemidler til fremme af CCS end opstillingen af et separat EU-mål om CO₂-lagerkapaciteten.

Dansk Erhverv bemærker i forlængelse heraf, at CO₂ er en afgørende komponent i udviklingen af storskala-PtX-industri. Derfor mener Dansk Erhverv, at anvendelse af CO₂ skal prioriteres højere end lagring af CO₂, både hvad angår regulatoriske rammevilkår, og hvad angår støtte.

Bæredygtighed og robusthed ift. offentlige indkøb

Dansk Erhverv bakker op om, at den offentlige indkøbsmuskel anvendes aktivt til at fremme bæredygtige hensyn og robusthed (artikel 19). Fokus på tildeling til det økonomisk mest fordelagtige tilbud er et vigtigt udgangspunkt for dette.

Krav til bæredygtighed og resiliens i udbud af vedvarende energi

Med Kommissionens forslag til Net Zero Industry Act stilles der krav om bæredygtighed og resiliens (dvs. bidrag til europæisk egenforsyning) i offentlige udbud af vedvarende energi. Konkret foreslås det, at der sættes krav om, at bæredygtighed og resiliens skal vægte 15 til 30 pct. i den samlede vurdering af, hvem der vinder et givent udbud inden for vedvarende energi (artikel 20).

Dansk Erhverv støtter op om, at bæredygtighedskriterier generelt bør være et parameter, der fylder ved offentlige udbud af VE-projekter. Dansk Erhverv mener, at bæredygtighedskriterier og cybersikkerhedskriterier bør være kriterier i prækvalifikationen (dvs. egnethedskriterier) frem for vægtede tildelingskriterier. Samtidig er det afgørende, at kriterier for resiliens og bæredygtighed bliver objektive og transparente.

Færdigheder og Net-Zero Industry Academies

Dansk Erhverv støtter op om, at den europæiske arbejdsstyrkes kompetencer højnes inden for områder, der er relevante for net-zero aktiviteter.

Regulatory sandboxes

Dansk Erhverv støtter, at mulighederne for at bruge regulatoriske sandkasser (regulatory sandboxes) udvides. Disse kan fostre innovation ved at etablere miljøer, der bedre faciliterer læring indenfor nye produktionsmetoder og teknologi. Innovation er helt afgørende for, at EU fremadrettet også er et centralt produktionscenter for grønne løsninger.

Net-Zero Europe Platform

Dansk Erhverv støtter et stærkt samarbejde mellem medlemslandene omkring fremme af nye grønne industrier og teknologier. Derfor bakker Dansk Erhverv op om, at der med Net-Zero Act etableres en såkaldt Net-Zero Europe Platform, der skal assistere medlemslandene med at koordinere deres indsats inden for fremme af grøn industri. Dansk Erhverv støtter også op om, at platformen får til opgave at fremme investering i grønne virksomheder og teknologier ved at identificere finansieringsbehov, flaskehalse og best practice på tværs af EU.

Finansiering

Forslaget til Net Zero Industry Act indeholder ikke finansiering til støtte af teknologier, der har behov for opskalering. Dansk Erhverv opfordrer til, at der fremadrettet ses på, hvordan eksisterende finansieringskilder, såsom EU's Innovation Fund, brintbanken og midler i RePower EU, i højere grad kan få afløb til projekter, der styrker f.eks. PtX-produktion i EU.

Dansk Erhverv efterspørger fokus på bedre rammevilkår for opstillingen af VE

Med Net Zero Industry Act fokuseres der på at forbedre de regulatoriske forhold for producenter af energiløsninger. Imidlertid er en stor del af udfordringen for den grønne industri i Europa, at der i dag er alt for mange regulatoriske benspænd ift. at opsætte vedvarende energi.

Dansk Erhverv opfordrer derfor til, at der i forhandlingerne om Net Zero Industry Act også kommer fokus på, hvordan godkendelses- og myndighedstilladelser for opstilling af vedvarende energi kan strømlines på tværs af EU. En hurtigere opstilling af VE er nemlig afgørende for, at de europæiske vind- og solcellefabrikanter får det nødvendige markedstræk til at bevare en konkurrencedygtig industri i Europa.

Med venlig hilsen,

Esben Thietje Mortensen

Chefkonsulent, Dansk Erhverv